

המכון לאבחון, ייעוץ וטיפול
דר' דרלה בירון Ph.D
מומחית ללקויי למידה

לקות שפתית (SLI)

לקות שפתית (ראשי התיבות LI או SLI) הנה קושי ספציפי בשפה, כלומר ילד עם התפתחות תקינה ללא חסכים קוגניטיביים, חברתיים מוטוריים או נוירולוגיים אולם, עם בעיית שפה. הקשיים בשפה הנם כרוניים ויכולים להימשך כל החיים יחד עם זאת הסימפטומים, הביטוי ההתנהגותי, ההשלכות ודרגת החומרה משתנים לאורך השנים וכן יבואו לידי ביטוי כפונקציה של תכנים וסוגי מטלות בתחום האקדמי. יש המעריכים כי הלקות משפיעה על כ- 7% מכלל הילדים בגילאי 5-6.

ישנן סיבות אחרות לכך שלאנשים יש בעיית שפה (לדוגמא-חירשות,חסך סביבתי,,פגיעה מוחית ועוד), ולפיכך אבחנה מבדלת ללקות שפתית הנה שההתפתחות הכללית ומנת המשכל תקינים למעט הקושי השפתי .

ילדים עם לקות שפתית נמצאים בסיכון גבוה, בשל המרכיב השפתי הבולט ברכישת הקריאה ובשימוש בה הסיבה לכך נעוצה בכך שקריאה הנה ערוץ משני לשפה- היא מהווה ייצוג חזותי של השפה.

שפה הינה קוד חברתי המשקף את התרבות בה חי האדם. שפה, מערכת סימבולית הנשלטת על ידי חוקים וכן יכולת מורכבת הדורשת תפקוד סימולטני (בו –זמני) ואינטגרטיבי. נדרשת סינתזה בין משתנים ורבליים ולא ורבליים במהלך הבנה ויצירה ועיצוב של מסרים .

לקות שפתית הנה פגיעה בהבנה ו/או שימוש בשפה דבורה, כתובה ו/או במערכת סימבולית נוספת היא יכולה לבוא לידי ביטוי ב :
צורה (פונולוגיה, מורפולוגיה ותחביר), תוכן (סמנטיקה) או פונקציה (פרגמאטיקה).

המכון לאבחון, ייעוץ וטיפול

דר' דרלה בירון Ph.D

מומחית ללקויי למידה

המאפיינים הבולטים בלקות שפתית הינם:

- רכישה איטית וקשה של השפה בהשוואה לבני גילם.
- הופעה מאוחרת של מילים ראשונות ולקסיקון מצומצם בהשוואה לבני גילם.
- קושי רב יותר בהפקת השפה מאשר בהבנתה, אך גם יכולת ההבנה נמוכה מרמת הגיל.
- קשיים משמעותיים בתחום המורפו-תחבירי.
- קשיים בשליפת מלים מהזיכרון הלקסיקלי לטווח הארוך.
- העדר פרגמטיות

קיימים תתי קבוצות אולם ההבחנה הברורה היא בין שתי קבוצות:

□ קבוצת ה- Expressive – שבאה לידי ביטוי בכך שהלוקים בה מגלים קשיים בהבעת השפה.

□ קבוצת ה- Receptive-Expressive הנו ליקויי חמור יותר אשר בא לידי ביטוי בקשיים הן בתחומי הבעת השפה והן בתחומי הבנת השפה.

קיימות קבוצות נוספות לדוגמא:

-קבוצה שהמאפיין הינו ליקוי ספציפי בהבנת הדקדוק והפקתו (מורפולוגיה ותחביר).

-קבוצה שהמאפיין העיקרי הינו קושי בתחום הפרגמטיקה, כלומר, בכישורי השיח ובתקשורת בלתי מילולית (קשר עין, הבעות פנים, שפת גוף וכדומה).

האיפיונים העיקריים בגיל בית הספר:

-השמטות והחלפות של עיצורים בהגיית מילים שכיחות בעלי רצפי קוליות קשים.

-קושי במשחקי מילים (שרה שרה שיר שמח).

-שימוש במשפטים קצרים.

רחוב אז"ר 20, רמת השרון 47203, טל: 03-5408182 פקס': 03-5472445

e-mail-darla@darla-biron.co.il

www.darla-biron.co.il

המכון לאבחון, ייעוץ וטיפול

דר' דרלה ביירון Ph.D

מומחית ללקויי למידה

- אוצר מילים לא מגוון, קושי בהבנת מילים דו משמעיות, בהבנת מושגי זמן ומרחב, מילות יחס והשוואה ויחסים וכן מילים הומופוניות ונרדפות.
- קושי במתן הוראות או הסברים.
- שימוש במילים כלליות, ובמעט פרטים ספציפיים (זה, עושה..). מביעים את עצמם במשפטים פשוטים או מחוברים ע"י "כי" או "ו".
- קושי בשמירה על חוקי שיח (לקיחת תור, שמירה על נושא, בקשות הבהרה).
- קשיים בשליפה ובשיום ושטף מילולי איטי.

הקשר בין לקות שפתית לדיסלקציה:

קיים יחס הדדי וקשר חזק ומורכב בין שפה דבורה לכתובה. השפה הדבורה מקדימה את השפה הכתובה אך הקשר הוא דינמי ומשתנה. מחקרים מצביעים על כך שילדים רבים בעלי לקות קריאה מציגים גם קשיים שפתיים.

נמצא כי לחלק מהילדים בעלי לקות קריאה ישנן בעיות ראשוניות בעיבוד שפה הקשור לזיהוי מילים כלומר קשיים בעיבוד פונולוגי. לאחרים ישנם ליקויים בתפקודי שפה גבוהים בנוסף לליקוי הפונולוגי וכן קיים אחוז מועט של קוראים דלים עם ליקויים שפתיים ללא ליקויים פונולוגיים. בקרב אוכלוסיית הליקוי שפה נמצא כי בין 52% - 75% חווים קשיים ברכישת השפה הכתובה.

קיימת דעה שלילדים עם ליקויי שפה ולילדים עם דיסלקציה קיים ליקוי דומה איכותית השונה רק ברמת חומרתו בעוד דעה אשר מציעה שבשני המצבים קיים קשר לבעיות בשפה כתובה אבל המכניזם הבסיסי שונה. כלומר, לדיסלקטים קיים ליקוי במודעות הפונולוגית בעוד עיקר קשייהם של לקויי שפה מתמקדים בתחום המורפו-תחבירי.

רחוב אז"ר 20, רמת השרון 47203, טל: 03-5408182 פקס': 03-5472445

e-mail-darla@darla-biron.co.il

www.darla-biron.co.il